

3

Rodný dům Karl Krause Native house of Karl Kraus

Rodný dům Karl Krause se nachází v Jičíně na rohu ulice Nerudovy a Fortny. Tento známý literát, esejista, divadelník a protiválečný publicista zde žil do svých tří let, pak se rodina odstěhovala do Vídně. Karl Kraus navštívil Jičín někdy kolem roku 1925, jak dokládají fotografie Mary Dobrzenské, na nichž je Karl Kraus zachycen před svým rodným domem. Dům byl na začátku devadesátých let opraven včetně nádherného atria. V roce 2004 na něm byla v rámci konference u příležitosti 130. výročí narození Karl Krause odhalena bronzová pamětní deska. Dům je v soukromém vlastnictví a slouží komerčním účelům.

Karl Kraus' original house is located in Jičín on the corner of Nerudova and Fortna streets. This important writer, essayist, dramatist and anti-war publicist lived here until he was 3 and a half years old. The family then moved to Vienna. Karl Kraus visited Jičín sometime around 1925, as evidenced by photos taken by Mary Dobrzenska. Karl Kraus is standing in front of his birth house in these photos. The house, including its marvellous atrium, was reconstructed at the beginning of the nineties. A conference was held there in 2004 and a bronze plaque was unveiled to commemorate the 130th anniversary of Karl Kraus' birth. The house is a private property and serves commercial purposes.

Karl Kraus

28. 4. 1874, Jičín - 12. 7. 1936, Vídeň / Wien

Židovský hřbitov / Jewish Cemetery

Židovský hřbitov se nachází cca 2 km severovýchodně od Jičína nedaleko Valdštejnské lodžie. Byl založen v roce 1651, nejstarší dochovaný náhrobek pochází z roku 1734. Staré náhrobky jsou zejména v severovýchodní části. Rozšíření hřbitova a stavba nové márnice se datuje k roku 1888. Poslední pohřeb se zde konal v roce 1949. Od roku 1992 zde probíhá postupná rekonstrukce a údržba.

The Jewish cemetery is located about 2 kilometres north-east of Jičín near the Wallensteinian Loggia. It was founded in 1651, and the oldest surviving gravestone is from 1734. Old gravestones are mainly in the north-east part of the cemetery. The cemetery was extended and a new morgue was built in 1888. The last burial was performed in 1949. Gradual reconstruction and maintenance has been being performed since 1992.

4

V roce 2014 vydalo BAŠEVI, o. p. s. výsk v nákladu 3000 ks finančně podpořilo město Jičín

Grafika odřeka.cz
ilustrace Petla Kůsová

Židovské památky v Jičíně

Jewish Monuments in Jičín

Realizace: 2016

www.basevi.cz

www.basevi.cz

Židovské památky v Jičíně jsou němými svědky existence bývalé jičínské židovské komunity, jejíž život se příliš nelišil od života Židů v ostatních českých městech.

The Jewish monuments in Jičín are mute witnesses to the existence of the former local Jewish community, whose life was not particularly different from the lives of Jews in other Czech towns.

Židovská ulice The Jewish Street

První zmínka o Židovské ulici v Jičíně se objevuje v pramenech z r. 1362 (v místech dnešní ulice Smiřická). Dnešní Židovská ulice se nachází v severovýchodní části města blízko bývalých městských hradeb. Zde se židovské osídlení soustřeďovalo od 16. století a částečně zasahovalo i do ulic Palackého a Čelakovského. Ucelená zástavba zde vznikla asi až v průběhu 18. století. K většímu otevření této části města došlo ve 20. století, kdy byly zbourány hrady. Na základě evidence josefinského katastru (1789) evidoval Jičín 9 židovských domů a židovskou školu pod římskými číslováním, které jsou vyznačeny v dlažbě před vstupy domů. Desátým domem byla synagoga.

The first mention of Ulice Židovská (literally, "Jewish Street") in Jičín is in sources from 1362 (in the location where Smiřická street is nowadays). The present day Jewish Street is located in north-eastern part of Jičín near the former town wall. This is where Jewish housing concentrated from the 16th century. It also partially overlapped with Palackého and Čelakovského street. Terrace house-building, specifically intended for Jewish residents, didn't start until the 18th century. This part of the city opened to others in the 20th century, when town walls were torn down. Based on the record of the Josephinian Cadaster (1789) there were 9 Jewish houses and a Jewish school in Jičín. These houses were marked by roman numerals. These numerals have been newly marked out in the cobble stones in front of these houses. The tenth house was the synagogue.

Synagoga The Synagogue

Historie jičínské synagogy spadá do konce 17. století, první doložená zpráva pochází z května roku 1773, kdy byla na střechu synagogy umístěna Davidova hvězda. Budova má barokní původ, jedná se o jednoduchou stavbu na obdélníkovém půdorysu se sedlovou střechou, vestavěnou ženskou galerií s vnějším krytým přístupovým schodištěm a s hlavním prostorem sklenutým třemi poli valené cihlové klenby s lunetami.

Nejvýraznější součástí vnitřního prostoru jičínské synagogy je unikátní kamenný svatostánek, který se dochoval dodnes bez většího poškození.

Pravidelné bohoslužby zde probíhaly do začátku 2. světové války.

V lednu 1943 byla necelá stovka jičínských Židů odvezena transportem do Terezína a následně v témže roce byla většina z nich nacisty zavražděna v koncentračním táboře Osvětim. Po válce synagoga sloužila jako skladiště, v 60. letech byla nuceným prodejem převedena do majetku státu.

V roce 2001 byla synagoga navrátna Židovské obci v Praze. V letech 2001 až 2008 prošla kompletní stavební a památkovou obnovou. Pozdně barokní jičínská synagoga s klasicistní výmalbou patří mezi významné židovské památky Českého ráje. V synagoze je expozice věnovaná jičínské židovské komunitě.

The history of the Jičín synagogue begins in the 1770's. The first documented record comes from May 1773, when the Star of David was placed on the roof of the synagogue. The building is of baroque origin. From an architectural point of view, it is a simple Classicist construction, on a rectangular ground plan, with a saddleback roof, an inbuilt gallery with an external roofed entry stairway and with the main room arched with three spans of brick barrel vaults with lunettes. The most distinctive part of the synagogue interior is a unique stone shrine, which is largely intact. Regular services were held until the beginning of the Second World War. About a hundred of Jičín's Jewish citizens were transported to Terezín in January 1943. The same year saw most of them murdered by Nazis in Auschwitz.

After the war the synagogue was used for storage. In the sixties it became property of the state due to a forced sale. The synagogue was given back to the Jewish Community of Prague in 2001. It went through complete restoration and conservation. The late-baroque Jičín synagogue, with its classicist painting, is one of the most important Jewish historical sites in the Bohemian Paradise. There is an exhibition dedicated to Jičín's Jewish community in the synagogue.

1

2

Dům Židovská č.p. 100 House Židovská no. 100

Budova bývalé židovské školy je rozsáhlý objekt v rámci bývalé židovské části Jičína. Dnešní podobu získala budova na základě plánů stavitele Josefa Oppolzera, kdy ho po požáru v roce 1840 koupili Salomon a Josefa Friedovi. Dominantou objektu je monumentální točité schodiště spojující jednotlivá podlaží. V roce 1870 do něho byla přemístěna židovská škola. Od roku 1872 patřil dům jičínské židovské obci, byl zde byt rabína a zimní modlitebna. Od roku 2006 je dům ve vlastnictví Federace židovských obcí. V letech 2010 až 2014 prošel dům náročnou rekonstrukcí, která byla financovaná z evropských fondů. S odkazem na Jičín jako rodiště významného spisovatele, novináře a dramatika Karla Krause je zde umístěna stálá expozice „Židovští spisovatelé, dramatici a kritici konce 19. a první poloviny 20. století“. Dům slouží kulturním a vzdělávacím účelům.

The former Jewish school in Ulice Židovská (Jewish street) is a vast building in the former Jewish part of Jičín. The house got its present day look, based on blueprints of Josef Oppolzer, when Salomon and Josefa Fried bought it after it burned down in 1840. The dominant feature of the house is a monumental spiral staircase which joins the individual floors. A Jewish school was relocated to this house in 1870. From 1872, the house belonged to the Jewish community of Jičín. It also contained the rabbi's flat and a winter prayer room. The house has belonged to the Federation of Jewish Communities since 2006. The house underwent vast reconstruction from 2010 through 2014. This reconstruction was financed from European Union funds. A permanent exhibition "Jewish Writers, Dramatists and Critics of the End of 19th Century and the First Half of the 20th Century" is in the first floor of the building due to the fact that Jičín is the birthplace of Karl Klaus, an important writer, journalist and dramatist. The house serves several cultural and educational purposes.